

**STAREA DE SPIRIT
DIN MUREȘ ÎN ANII '80**

**Buletine informative, radiograme,
rapoarte și note de analiză
întocmite de Securitate**

R A D I O G R A M A

MINISTERUL DE INTERNE
INSPECTORATUL JUDETEAN MURES
- SECURITATE -
NR.022049 DIN 06.05.1986

SECRET
URGENT

77

C A T R E,

D.S.S. - COMANDAMENTUL ACTIUNII ,,PRIMAVARA-86
- C.I.D. - S.C.A.S.
- DIRECTZIA 1-A.

URMARE RAPORTELOR NOASTRE CU NR DE MAI SUS RAPORTAM, IN CONTINUARE UNELE COMENTARII ORI ASPECTE REZULTATE DIN INFORMATZIILE OBTZINUTE CU PRIVIRE LA DISCUTZIILE SI POZITZIA UNOR PERSOANE IN LEGATURA CU EVENIMENTUL CARE A AVUT LOC IN UNIUNEA SOVIETICA IN AFECTAREA UNEI PARTZI A TERITORIULUI TZARII NOASTRE:

- DIN MEDIUL RURAL SINT SEMNALARI CA DIN CAUZA NEINFORMARII POPULATZIEI LA NIVELUL DE CULTURA A OMULUI DE LA SATE, ASUPRA PERICOLULUI PE CARE-L PREZINTA CONTAMINAREA RADIOACTIVA SI A MASURILOR PROFILACTICE CE TREBUIESC LUATE, UNELE PERSOANE IGNORA PERICOLUL CREAT, CONSUMA LAPTE, LEGUME PROASPETE, APA DIN RIURI, ETC.

TOT IN ACEST CONTEXT UNELE PERSOANE FAC APRECIERI CA DATORITA INTIRZIERII CU CARE S-AU LUAT MASURILE DE PREVENIRE A DIMINUARII EFECTELOR RADIOACTIVITATZII, IODURA DE POTASIU ADMINISTRATA POPULATZIEI NU VA AVER NICI UN EFECT POZITIV.

- IN MUNICIPIUL TG.MURES CIRCULA ZYONUL POTRIVIT CARUIA FEMEILE GRAVIDE PINA LA 3 LUNI CA URMARE A CONTAMINARII RADIOACTIVE A MEDIULUI, YOR PUTEA FACE INTRERUPERI DE SARCINA, PREVENINDU-SE ASTFEL NASTEREA UNOR COPII NESANATOSI.

- MAI MULTE PERSOANE PRINTRE CARE : SZALAI DEZIDERIU PENSIONAR, FOST OFITZER, CZIMBALY IOSIF, DEMETER ZOLTAN SI SINGEORZAN IOAN - PROFESORI REFERINDU-SE LA INFESTAREA RADIOACTIVA MENTZIONAU, ,,..... ORGANELE COMPETENTE ROMANESTI TREBUIA SA PREVADA DIN TIMP EVENTUALITATEA SCHIMBARIII DIRECTZIEI CURENTZILOR DE AER, A VINTULUI SI SA FI LUAT MASURI DE PREGATIRE A POPULATZIEI, DE FORMARE A UNOR REZERVE DE APA, HRANA, MEDICAMENTE, IMEDIAT DUPA PRODUCEREA EVENIMENTULUI DIN UNIUNEA SOVIETICA. LIPSA INFORMARII CLARE SI DETALIEATE S-A OBSERVAT DE LA INCEPUT, IAR BARABAS ALBERT INGINER, ARATA ,,... ROMANIA NU ARE OAMENI PREGATITZI PENTRU EVENIMENTE DE ACEST GEN SI NU PORTE LUA MASURI IN CUNOSTINTZA DE CAUZA. LA NOI IN TZARA ACCIDENTUL, A FOST ANUNTZAT ULTIMUL DINTRE TZARILE SOCIALISTE SI FAPTUL CA A CRESCUT RADIOACTIVITATEA, DAR SI ASTA NUMAI PARTZIAL PENTRU UNELE JUDETZE...''

- 2 -

76

- ZINGERMAN MOISE SI KAROTKI YASILI, CETATZENI SOVIETICI AFLATI IN TG.MURES PENTRU ASISTENTZA TEHNICA LA INTREPRINDEREA DE MORARIT SI PANIFICATZIE, CU OCAZIA ADUCERII LA CUNOSTINTZA DE A NU FOLOSI APA DE LA RETZEUA URBANA DEOARECE A FOST INFECTATA RADIOACTIV AU AFIRMAT:

,, CRED CA ESTE O STARE DE ALARMA EXAGERATA. AM VORBIT CU SOTIA SI RUDELE CARE SINT LA KIEV SI MI-AU SPUS CA ACOLO VIATZA DECURGE NORMAL. OAMENII LUCREAZA, SE PLIMBA SI SINT VESELI...''

URMARIM CU ATENTZIE STAREA DE SPIRIT SI COMENTARIILE CARE SE POARTA PE MARGINEA SITUATZIEI CREATE, URMIND SA VA RAPORTAM NOI DATE.

SEFUL SECURITATZII
MAIOR,
MARIES GHEORGHE

5

r a d i o g r a m a

ministerul de interne
inspectoratul judetean mures
- securitate -
nr.022049 din 05.05.1986

79
s e c r e t
u r g e n t

c a t r e ,

d.s.s. - comandamentul actziunii „primavara-86”
- c.i.d. - s.c.a.s.
- directzia 1 - s.

bucuresti

urmare rapoartelor noastre anterioare cu nr de mai sus raportam, in continuare unele aspecte rezultate din datele si informatziile pe care le detzinem cu privire la accidentul ce a avut loc in uniunea sovietica si afectarea unei partzi a teritoriului tzarii noastre astfel:

- in rindul cadrelor medicale se discuta negativ faptul ca populatzia nu este suficient de informata de catre organele in drept, cu privire la modul in care trebuie sa procedeze pentru a se apara, si astfel a diminua efectele negative ale radioactivitatzii. se fac aprecieri ca ministerul sanatatzii, prin intermediul mijloacelor de informare in masa ar trebui sa contribuie mai mult, in aceasta privin tza, la educarea populatziei si indicarea masurilor preventive adecvate. in acest context unele persoane apreciaza (ca un revers al problemei) ca lipsa de informatzii utile populatziei s-ar datora unei eventuale atentionari a organelor de stat romanesti de catre uniunea sovietica, de a nu face mare vilva pe seama evenimentului produs.

- exista incertitudini privind folosirea apei de la rețeaua urbana deoarece - apreciaza unele persoane - daca nu este utilizata de ce se mai incalzaste, cheltuind nejustificat cantitatzi insemnate de combustibil, care vor fi platite pe nedrept, de locatari.

tot in contextul folosirii apei, unele persoane apreciaza ca organele locale ale consiliilor populare ar trebui sa acorde o mai mare atentie ingrijirii, amenajarii si cresterii numarului de izvoare in localitatzile urbane, care s-au dovedit atat de utile cu ocazia unor evenimente.

- exista o stare de ingrijorare in rindul populatziei privind aprovizionarea cu late si produse lactate. in prezent comandamentul judetean dupa consultarea ministrului sanatatzii a dat dispozitzii (pe termen nelimitat, pina la scaderea concentratziei de radioactivitate la cotele admise) unitatzilor de profil sa nu mai distribuie lapte populatziei.

cantitatzile existente sint dirijate spre fabricile de lapte din judetz care il valorifica, facind lapte praf si brinzeturi, produse care se stocheaza, urmind ca dupa un anumit timp sa fie din nou analizate si numai daca vor corespunde consumului uman se vor desface populatziei. pentru familiile cu copii mici au fost luate masuri ca sa se distribuie lapte praf prin magazinele alimentare de cartier si prin farmacii.

- in mediul rural se constata o stare de agitatzie in rindul populatziei detzinatoare de animale care din lipsa de furaje le-a scos la pascut, constientzi fiind ca vor pierde mult la valorificarea laptelui si a produselor lactate.

- in prezent, datorita concentratziei de radioactivitate in riul gurghiu, incepind din 01.05.1986 fabrica de bere din reghin, nu mai produce bere.

- intr-o alta ordine de idei, raportam ca unele persoane autohtone si unii cetatzeni straini fac aprecieri ca situatzia prezenta ar avea urmari nepa

five asupra volumului comertzului exterior, deoarece strainii nu vor mai accepta produsele agroalimentare romanesti iar pe linie de turism unele persoane din strainatate vor evita sa vina in romania in acst an.

avem in atentzie in continuare starea de spirit a populatziei, comentariile care se fac pe marginea acestui eveniment, urmind sa va raportam noi date.

seful securitatzii
maior,
maries gheorghe

R A D I O G R A M A

MINISTERUL DE INTERNE
INSPECTORATUL JUDETEAN MURES
- S E C U R I T A T E -
NR.0022049 DI N 4 MAI 1986

S E C R E T
U R G E N T A

83

C A T R E,
M.I.-DEPARTAMENTUL SECURITATZII STATULUI
-COMANDAMENTUL ACTZIUNII,,PRIMAVARA 86"
- C. I. D.-S.C.A.S.
--DIRECTZIA 1-A

URMARE RAPORTELOR NOASTRE ANTERIOARE CU PRIVIRE LA COMENTARIILE UNOR PERSOANE DE PE RAZA NOASTRA DE COMPETENZA IN LEGATURA CU EVENIMENTUL CE A AVUT LOC IN UNIUNEA SOVIETICA SI AFECTAREA UNEI PARTI A TERITORIULUI TZARII NOASTRE RAPORTAM CA DIN INFORMATZIILE PE CARE LE DETZINEM REZULTA CA EVENIMENTUL ESTE VIU COMENTAT DE TOT MAI MULTE CATEGORII DE OAMENI AI MUNCII,MANIFESTINDU-SI INGRIJORAREA CU PRIVIRE LA CONSECINTELE PE CARE CONCENTRATZIA DE IRADIARTZII LE VOR AVEA ASUPRA POPULATZIEI.TOTODATA SINT EXPRIMATE TEMERI ASUPRA COMPLICATZIIILOR PE CARE DOZA DE CONTAMINARE IN AER,SOL,APA LE VOR AVEA PENTRU AGRICULTURA,APROVIZIONARBA POPULATZIEI,CRESTEREA SI HRA-NIREA ANIMALELOR,ETC.

DIN PARTEA UNUI INSEMNAT NUMAR DE PERSOANE SINT EXPRIMATE DEZA PROBARI ASUPRA MODULUI IN CARE S-A ~~PROCEDEAT~~ DIN PARTEA FORURILOR COMPETENTE ALE UNIUNII SOVIETICE - CARE NU AU ANUNTZAT LA TAMP EVENI-MENTUL PRODUS,PRECUM SI FAPTUL CA ORGANELE DE STAT ROMANESTI NU AR FI ACTZIONAT DESTUL DE PROMT PENTRU ANUNTZAREA POPULATZIEI SI INDI-CAREA MASURILOR PREVENTIVE NECESARE.TOATE ACESTEA - APRECIAM UNELE PERSOANE - VOR AVEA CONSECINTE NEGATIVE ASUPRA SANATATZII OAMENILOR.

DIN CONVORBIRILE TELEFONICE INTERNATZIONALE DIFERITE PERSOANE DIN ANGLIA,S.U.A., R.F.G., CARE AU RODE IN JUDETZUL MURES,DUPA CE ISI MANIFESTAU INGRIJORAREA FATZA DE SITUATZIA ACESTORA SE INTERE - SEAZA DACA:

- ESTE PANICA IN RINDUL POPULATZIEI.,
- CE LI S-A COMUNICAT IN LEGATURA CU INFECTAREA RADIOACTIVA DIN ZONA SI DE CATRE CINE.

IN RINDUL UNOR CATEGORII DE OAMENI AI MUNCII SE COMENTERZA NE-GATIV FAPTUL CA ORGANELE COMPETENTE LOCALE, SI MIJLOACELE DE INFORMARE IN MASA NU AR FI DAT PUBLICITATZII DATE COMPLETE CU PRIVIRE LA EVOLUTZIA STARII DE IRADIERE SI CU PRIVIRE LA EFECTELE NEGATIVE PE CARE ACESTEA LE ARE ASUPRA ORGANISMULUI OMULUI.

IN RINDUL UNOR STRAINI PREZENTZI PE RAZA DE COMPETENZA IN UL-TIMELE ZILE S-A CONSTATAT O PREOCUPARE ACCENTUATA DE A STABILI CON-CENTRATZIA DE IRADIERE,COMPOTAREA CETATZENILOR,MODUL DE APROVIZIO-NARE A POPULATZIEI ,FOTOGRAFIIND SIRURILE DE OAMENI LA IZVOARE. ASTFEL DIRECTORUL UNESCO DIN BUCURESTI E B E R H A R D F R A N Z, IN ZILELE DE 1 SI 2 MAI,A VIZITAT MAGAZINELE,LOCALURI PUBLICESI

FILMIND AFLUIENTZA DE CETATZENI SPRE IZVOARELE DE APA SI LOCURILE DE APROVIZIONARE CU APA POTABILA. ACELEASI PREOCUPARI LE-AU AVUT SI DIPLOMATZII R.F. GERMANA SI S.U.A. , IN 3 MAI 1986, IN MUNICIPIUL SI-GHISOARA, FACIND MASURATORI IN ATMOSFERA, FILMARI LA COZI PENTRU APA, ETC.

RAPORTAM CITEVA COMENTARII:

- ALBU IOAN, MEDIC LA SPITALUL ORASENESC DIN TIRNAVENI: ,,S-AU AMINAT COMPETITZIILE SPORTIVE IN AER LIBER PENTRU PROTECTZIA SPORTIVILOR CARE CONSUMA MULT OXIGEN, INLATIRIND PERICOLUL CONTAMINARII...'

- TRISCA DANIELA, DIN TG.-MURES: ,,DAMENII SINT AGITATZ, UMBLA IN SPECIAL DUPA APA POTABILA. AM VORBIT MULT DESPRE EVENIMENTUL DIN UNIUNEA SOVIETICA DAR DAMENII NU PREA STIU MULTE. RUSII DE CE NU AU ANUNTZAT GRADUL DE RADIOACTIVITATE? CIND A EXPLOZAT ,,CHELLEN - GERUL'' AMERICANII AU ANUNTZAT IMEDIAT, DESI EXPLOZIA RACHETEI NU PERICLITA SECURITATEA STATELOR VECINE IAR EI TAC SI PERICLITEAZA VIATA VECINILOR LOR...''

- ERDELY ALEXANDRU - PROFESOR DE MATEMATICA SI ASGIAN BERI - CONFERENTZIAR LA I.M.F. -TG-MURES: ,,RUSII NU AU DOVEDIT CORECTITUDINE IN ANUNTZAREA LA TIMP A EVENIMENTULUI, FIIND ATENTZIONATZI DE GUVERNUL SUEDEZ. DIN ACEASTA CAUZA SI IN TZARA NOASTRA MASURILE AU FOST DECLANSATE CU INTIRZIERE. PRIN ACEASTA ACTIVITATE S-AU COMPROMIS ATIT SOVIETICII CIT SI TZARILE SOCIALISTE CARE NU AU PUTUT LUA MASURILE PREVENTIVE CE SE IMPUNEAU...''

- SZIGMOND STEFAN - INGINER LA DIRECTZIA MUNCII - TG-MURES: ,,OPINIA PUBLICA DIN TZARA NOASTRA TREBUIE INFORMATA CU DATE CONCRETE SI NU IN GENERAL INTRODUCIT SE CREAZA PANICA SI SE DA OCAZIE LA FEL DE FEL DE SPECULATZII...''

- JUHASZ IOSIF - INGINER SI CIMPEAN RAVECA - FUNCTZIONARA: ,,INFECTAREA, CARE DUREAZA IN TIMP POATE APECTA LEGUMELE SI COMPROMITE RECOLTA DIN ACEST AN. SPERAM INTR-O APROVIZIONARE MAI BUNA A PIETZEI CU LEGUME PENTRU A SUPLINII CELELALTE ALIMENTE. SE PARE CA O PERIODA NU VOM AVER LEGUME PE PIATZA...''

ASEMENERA ASPECTE RAMIN IN CONTINUARE IN ATENTZIA ORGANELOR DE SECURITATE. PRIN MIJLOACELE MUNCII ACTZIONAM PENTRU CUNDASTEREA STARI DE SPIRIT A POPULATIEI SI NEUTRALIZAREA UNOR ELEMENTE PRETABILE A DESFASURA ACTIVITATZI NEAVENITE IN ACEASTA PERIODA.

SEFUL SECURITATZII
MAIOR,

MARIES GHEORGHE